

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
фізичного виховання

_____ М.В. Маліков
(підпис) (ініціали та прізвище)

« _____ » _____ 2016

КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА
(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовки бакалавра
(назва освітнього ступеня)
напряму 6.010201 фізичне виховання
(шифр, назва спеціальності)

Укладач Пиптюк Павло Федорович, к.п.н., доцент каф. ТМФКіС

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри теорії та методики
фізичної культури і спорту

Протокол № 1 від “31” серпня 2016 р.
Завідувач кафедри Конох А. П.

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету фізичного виховання

Протокол № _____ від “ ____ ” _____ 2016 р.
Голова науково-методичної ради
факультету Лукоянова К.В.

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань <u>0102 фізичне виховання спорт і здоров'я людини</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин - 108	Напрям підготовки <u>6.010201фізичне виховання</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		4 -й	4 -й
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 4 год	Рівень вищої освіти: бакалаврський	16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		34 год.	год.
		Індивідуальні зан.	
		18 год.	год.
		Самостійна робота	
		40 год.	год.
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Корекційна педагогіка» є:

- дати загальне уявлення про структуру, зміст, специфіку адаптивного фізичного виховання;
- сприяти формуванню особистості майбутнього бакалавра фізичної культури, підвищенню його загальної і професійної культури;
- ознайомити бакалаврів з основами державної політики в сфері адаптивного фізичного виховання, розкрити сутність, структуру, соціальні функції, конкретизуючи об'єкт, предмет, завдання, засоби адаптивної фізичної культури .

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Корекційна педагогіка» є:

- вміти організовувати і проводити фізкультурно-спортивні заняття для осіб з відхиленнями в стані здоров'я;

- володіти практичними навичками застосування різноманітних форм занять з урахуванням вікових, морфо-функціональних та індивідуально - психічних особливостей осіб.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей):

- вміння логічно вірно, аргументовано і ясно будувати усну та письмову мову;
- усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, висока мотивація до виконання професійної діяльності;
- знання історії, закономірностей, функцій, принципів, засобів і методів вітчизняної та зарубіжної систем адаптивної фізичної культури, їх ролі і місця в загальній системі фізичної культури;
- вміння проводити профілактичну роботу щодо недопущення негативних соціальних явищ в житті осіб з відхиленнями в стані здоров'я.
- знання основ ергономіки та можливостей пристосування (адаптації) зовнішнього середовища для реалізації основних видів життєдіяльності людини з відхиленнями в стані здоров'я (самообслуговування, професійна діяльність, спорт та ін.).

Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліна « Корекційна педагогіка » відноситься до варіативної частини професійного циклу дисциплін, за вибором студента. Навчальна дисципліна являє собою галузь наукових знань, що охоплюють теорію і практику адаптивної фізичної культури.

При вивченні дисципліни простежується логічний і змістовно-методичний взаємозв'язок з іншими дисциплінами: «Теорія і методика фізичного виховання », «Теорія і організація адаптивної фізичної культури», «Лікувальна фізична культура», «Спортивна медицина».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні положення адаптивного фізичного виховання

Тема 1. Поняття адаптивної фізичної культури та її види

Поняття «культура», «фізична культура», «корекційна педагогіка», «корекційна педагогіка». АФВ - як інтегративна наука. АФВ як навчальна дисципліна та сфера соціальної практики. Критерії виділення компонентів (видів) АФВ. Основні компоненти (види) АФВ . Характеристика об'єкта і суб'єкта педагогічної діяльності в АФВ. Вимоги до професійних якостей фахівців з АФВ, вимоги до особистості фахівця з АФВ.

Корекційна педагогіка. Відмінні риси адаптивного фізичного виховання. Міждисциплінарна команда фахівців для роботи з дітьми, що мають

відхилення у розвитку; роль і місце фахівця з адаптивної фізичної культури в цій команді.

Адаптивна рухова рекреація. Відмінні риси адаптивної рухової рекреації.

Адаптивний спорт. Відмінні риси адаптивного спорту. Креативні види адаптивного фізичного виховання і екстремальні види адаптивної фізичної культури і їх відмінні риси.

Тема 2. Предмет та завдання адаптивного фізичного виховання

Основне завдання адаптивного фізичного виховання - формування у інвалідів і осіб з відхиленнями в стані здоров'я усвідомленого ставлення до своїх функціональних можливостей. Корекційна педагогіка як вид адаптивної фізичної культури. Корекційно-компенсаторна спрямованість роботи з інвалідами. Оздоровчі та виховні завдання роботи з інвалідами та їх специфіка. Виховання основних фізичних якостей інвалідів (сили, спритності, швидкості та витривалості). Особливості завдань з формування рухових умінь і навичок в роботі з інвалідами. Спеціальні корекційні завдання, спрямовані на компенсацію основного дефекту.

Тема 3. Організація адаптивного фізичного виховання

Види спеціальних (корекційних) освітніх установ. Організація адаптивного фізичного виховання в освітніх установах системи освіти і системи соціального забезпечення. Вищі навчальні заклади для інвалідів Міністерства освіти України. Корекційна педагогіка - найважливіший компонент змісту вищої професійної освіти інвалідів. Організація адаптивного фізичного виховання в будинках дитини. Організація адаптивного фізичного виховання для осіб з відхиленням здоров'я в спеціальних (медичних) в дошкільних, шкільних, середніх та вищих професійних освітніх установах. Організація адаптивного фізичного виховання в класах з контингентом дітей з відхиленнями у розвитку, інтегрованих в масові школи.

Розділ 2. Корекційна педагогіка та спортивний рух осіб з особливостями розвитку

Тема 4. Класифікація засобів та методів адаптивного фізичного виховання

Класифікація засобів адаптивного фізичного виховання: по прояву рухових здібностей; по біомеханічних ознаках; рухові дії змішаного характеру, що включають вправи циклічного і ациклічного характеру; по історично сформованих засобах фізичного виховання.

Організаційні методи : індивідуальний, груповий, індивідуально - груповий, самостійних занять. Спортивно-педагогічні методи: строго регламентовані вправи, ігровий, змагальний.

Тема 5. Адаптивний спорт

Головна мета адаптивного спорту - соціалізація інвалідів та осіб з відхиленнями в стані здоров'я і підвищення рівня якості життя через участь в навчально-тренувальній та змагальній діяльності, прагнення до максимально можливої самореалізації в одному з видів адаптивного спорту. Основні завдання адаптивного спорту: 1) досягнення максимального (рекордного) результату в конкретному виді адаптивного спорту; 2) оволодіння високим рівнем спортивної майстерності, формування спортивної культури інвалідів, залучення їх до історичного досвіду в даній сфері; 3) освоєння мобілізаційних, технологічних, інтелектуальних та інших цінностей фізичної культури; 4) освоєння нових соціальних ролей і функцій, розширення кола осіб для здійснення комунікативної діяльності; 5) підвищення рівня якості їх життя та ін.

Провідні функції адаптивного спорту: змагальна, розвивальна, навчально-пізнавальна, виховна, ціннісно-орієнтаційна, творча, профілактична, функція самовиховання, престижна, інтеграційна.

Провідні принципи - соціальні: соціалізації, інтеграції, пріоритетної ролі мікросоціуму; загальнометодичні: свідомості й активності, систематичності, доступності, науковості; спеціально-методичні: індивідуалізації, діагностування, адекватності, оптимальності і варіативності.

Класифікація видів адаптивного спорту, рекомендації щодо їх використання інвалідами різних нозологічних груп. Принципи спортивно-медичної класифікації спортсменів - параолімпійців. Процедури і порядок проведення класифікацій. Визначення груп спортсменів по класах в рамках конкретних нозологічних профілів («ампутанти», «спинальники», особи з наслідками церебральних паралічів, з вадами зору та ін.). Вимоги до учасників змагань з конкретних видів спорту .

Мета, принципи, зміст ігор Спеціальної Олімпіади (СО) для людей з порушеннями інтелекту та види спорту.

Клятва спеціальних спортсменів, символи Спеціального Олімпійського руху. Основні програми цього руху: «спеціальна олімпіада», «тренування рухової активності», «партнерські клуби» тощо. Навчальні семінари з адаптивного фізичного виховання, проведення «Спеціал Олімпікс Інтернешнл».

Спорт глухих і слабкочуючих спортсменів, спільне та відміне зі спортом здорових людей. Всесвітні Олімпійські ігри глухих (Тихі ігри) як приклад масових змагань для інвалідів цієї нозологічної групи.

Тема 6. Параолімпійський рух

Параолімпійський рух - основний напрямок розвитку адаптивного спорту. Спортивне тренування - головна ланка параолімпійських видів спорту. Фактори, що визначають провідні положення параолімпійського руху в світі. Цілі, принципи, завдання спортивного тренування в параолімпійському русі. Види підготовки спортсменів - параолімпійців. Побудова спортивного тренування спортсменів. Основні параолімпійські види спорту, що входять до програми літніх і зимових ігор.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб.	сам.роб.			л	с/п	лаб.	сам.роб.	
						інд.завд. (при наявності)						інд.завд. (при наявності)
1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	
Розділ 1. Загальні положення адаптивного фізичного виховання												
Тема 1. Поняття адаптивної фізичної культури та її види	16	2	5		6	3						
Тема 2. Предмет та завдання адаптивного фізичного виховання	17	3	5		6	3						
Тема 3. Організація адаптивного фізичного виховання	21	3	7		8	3						
Разом за розділом 1	54	8	17		20	9						
Розділ 2. Корекційна педагогіка та спортивний рух осіб з особливостями розвитку												
Тема 4. Класифікація засобів та методів адаптивного	16	2	5		6	3						

фізичного виховання												
Тема 5. Адаптивний спорт	17	3	5		6	3						
Тема 6. Параолімпійський рух	21	3	7		8	3						
Разом за розділом 2	54	8	17		20	9						
<i>Усього годин</i>	108	16	34		40	18						

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття адаптивної фізичної культури та її види	2
2	Предмет та завдання адаптивного фізичного виховання	3
3	Організація адаптивного фізичного виховання	3
4	Класифікація засобів та методів адаптивного фізичного виховання	2
5	Адаптивний спорт	3
6	Параолімпійський рух	3
Разом		16

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття адаптивної фізичної культури та її види	5
2	Предмет та завдання адаптивного фізичного виховання	5
3	Організація адаптивного фізичного виховання	7
4	Класифікація засобів та методів адаптивного фізичного виховання	5
5	Адаптивний спорт	5
6	Параолімпійський рух	7
Разом		34

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття адаптивної фізичної культури та її види	6
2	Предмет та завдання адаптивного фізичного виховання	6
3	Організація адаптивного фізичного виховання	8
4	Класифікація засобів та методів адаптивного фізичного виховання	6

5	Адаптивний спорт	6
6	Параолімпійський рух	8
Разом		40

Індивідуальне завдання

Завдання виконується студентом на вибір є частиною підсумкового контролю. Максимальна кількість балів - 20:

1. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з порушеннями слуху. Розробка фрагмента робочого плану занять з фізичної культури.
2. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з порушеннями зору. Розробка фрагмента робочого плану занять з фізичної культури.
3. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з порушеннями мовлення. Розробка фрагмента робочого плану занять з фізичної культури.
4. Підготовка конспектів занять для осіб різних вікових груп з ДЦП. Розробка фрагмента робочого плану занять з фізичної культури.
5. Підготовка конспектів занять для осіб різних вікових груп з периферичним паралічем. Розробка фрагмента робочого плану занять з фізичної культури.
6. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з епілепсією. Розробка фрагмента робочого плану занять з фізичної культури.
7. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з обмеженням розумових здібностей. Розробка фрагмента робочого плану занять з фізичної культури.
8. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з порушеннями опорно-рухового апарату. Розробка фрагмента робочого плану занять з фізичної культури.
9. Підготовка конспектів занять для дітей, які знаходяться в Будинку дитини. Розробка фрагмента робочого плану занять з фізичної культури.

8. Види контролю і система накопичення балів

№ з/п	Назва теми	Види контролю	Кількість балів
1	Поняття адаптивної фізичної культури та її види	тестування	5
2	Предмет та завдання адаптивного фізичного виховання	тестування	5
3	Організація адаптивного фізичного виховання	тестування	5
4	Поточний контроль I	тестові завдання	15
5	Класифікація засобів та методів адаптивного фізичного виховання	тестування	5
6	Адаптивний спорт	тестування	5

7	Параолімпійський рух	тестування	5
8	Поточний контроль II	тестові завдання	15
9	Індивідуальне завдання (на обрану тему)	реферативним шляхом	20
10	Залік	тестові завдання	20
Разом			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Амосов А. М. Энциклопедия Амосова. Алгоритм здоровья. — М.: ООО “АСТ”, 2002. — 461 с.
2. Вахрук Т. П., Лисовский В. А., Сологуб Е. Б. Основы тератологии и наследственной патологии: Учеб. пособие. — М.: Сов. спорт, 2001.
3. Евсеев С. П., Курдыбайло С. Ф., Суслиев В. Г. Материально-техническое обеспечение адаптивной физической культуры: Учеб. пособие. — М.: Сов. спорт, 2000.
4. Комплексная профилактика заболеваний и реабилитация больных и инвалидов: Учеб. пособие / В. А. Лисовский, С. П. Евсеев, В. Ю. Голофеевский, А. Н. Мирошниченко. — М.: Сов. спорт, 2001.

5. Шапкова Л. В. Средства адаптивной физической культуры: Методические рекомендации по физкультурно-оздоровительным и развивающим занятиям детей с изменениями в интеллектуальном развитии. — М.: Сов. спорт, 2001.

6. Физическая реабилитация детей с нарушениями функций опорно-двигательного аппарата / Под ред. Н. А. Гросс. — М.: Сов. спорт, 2000.

Додаткова:

1. Аулик И. В. Определение физической работоспособности в клинике и спорте. — М., Наука, 1984.

2. Белозерцева И. Оставить в живых! Профилактика суицидального поведения у детей // Основы безопасности жизнедеятельности. — 2002. — № 11. — С. 22–27.

3. Белозерцева И. Этот ребенок невыносим! Клинико-психологическая характеристика детей-суицидентов // Основы безопасности жизнедеятельности. — 2000. — № 10. — С. 27–31.

4. Виноградова Р. Н. Об опыте работы по интеграции в общество людей с ограниченными возможностями в Германии // Соц. и клин. психиатрия. — 2000. — Т. 10. — № 4. — С. 72–73.

5. Выготский Л. С. Основы дефектологии // Собр. соч. — М., 1983. — Т. 5.

6. Гиббс Р. Если Вам за 50. — М.: Физкультура и спорт, 1985. — 32 с.

7. Дегонская Е. В. Метод “Вилкион” — терапии в лечении сопутствующей соматической патологии у детей с церебральным параличом // Укр. вісн. психоневрології. — 2002. — Т. 10. — № 2. — С. 203–204.

8. Дембо А. Г. Врачебный контроль в спорте. — М., 1988. — 134 с.

9. Евсеев С. П. Адаптивная физическая культура (цель, содержание, место в системе знаний о человеке) // Теория и практ. физ. культуры. — 1998. — № 1.

10. Евсеев С. П. Адаптивная физическая культура, ее философия, содержание и задачи // Адаптивная физическая культура и функциональное состояние инвалидов. — СПб., 1996. — 89 с.

11. Шанина Г. Е. Адаптивная физическая культура как фактор социального здоровья лиц с ограниченными возможностями // Теория и практ. физ. культуры. — 2003. — № 1. — С. 56–57.

Інформаційні ресурси

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Корекційна педагогіка» (<http://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5207>) та на кафедрі ТМФКіС ЗНУ.

Погоджено _____
відділ з навчальної роботи
« _____ »

Додаток

Доповнення та зміни до робочої програми навчальної дисципліни

[illegible]

